

BİLİM, DEĞERLER VE POLİTİKA: MAX WEBER'İN METODOLOJİSİ

HANS HENRIK BRUUN

ÇEVİRENLER: ÖZGE TUNCER - OZAN BAŞDANER

livera
yayınevi

Hans Henrik Bruun, Kopenhag Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nde Doçent olarak görev yapmaktadır. Weber'in seçilmiş metinlerinden oluşan bir derlemenin Dancaya çevrilmesine katkıda bulunmuştur. *Science, Values and Politics in Max Weber's Methodology* (Ashgate, 2007, İlk baskı 1972) adlı eseri, otuz yılı aşkın bir süre içerisinde Weber metodolojisine dair standart bir referans metni haline gelmiştir. Weber'e ilişkin çok sayıda makalesinin yanı sıra, Sam Whimster'la birlikte yayımladığı *Max Weber: Collected Methodological Writings* (Max Weber: Toplu Metodoloji Yazıları) Weber'in metodolojik çalışmalarına ilişkin olarak yapılan en kapsamlı İngilizce derleme çalışmasıdır.

Özge Tuncer, Lisans öğrenimini Adnan Menderes Üniversitesi Sosyoloji bölümünde tamamladı. Yüksek lisans derecesini yine Adnan Menderes Üniversitesi Sosyoloji bölümünde *Küresel Kozmetik Endüstrisi: Dev Şirketler, Rekabet ve Küresel Pazarlama Stratejileri Üzerine Sosyo-Ekonomik Bir İnceleme* adlı teziyle tamamladı. Başlıca ilgi alanları, sosyoloji tarihi, klasik sosyoloji, beden sosyolojisi, kültür ve sanat sosyolojisi, sanat felsefesi.

Ozan Başdaner, Lisans öğrenimini Ege Üniversitesi Sosyoloji bölümünde tamamlamıştır. Yüksek Lisans derecesini ise Adnan Menderes Üniversitesi Sosyoloji bölümünden almış ve halen aynı bölümde doktora çalışmasına devam etmektedir. *Hegel Paris'te: Fransızların Hegel Okuması*, Otonom Yayıncılık (2016) ve *İçkinlik Etiği: Nietzsche ve Spinoza*, Otonom Yayıncılık (2020) adlı derleme kitaplardaki çevirileri yanında, Niklas Luhmann'ın *Tutku Olarak Aşk*, Livera Yayınevi (2023) adlı kitabını Türkçeye kazandırmıştır. *Gündelik Hayatın Sosyolojisi: Temalar, Sorunsallar ve Güzergâhlar*, Phoenix Yayıncılık (2018) adlı derlemede Georg Simmel üzerine yazmıştır. Çalışma alanları sosyal teori, klasik sosyal teori, turizm sosyolojisi ve Bourdieu sosyolojisidir.

İÇİNDEKİLER

<i>Kısaltmalar Listesi</i>	9
<i>Dizi Editörünün Önsözü</i>	17
<i>Önsöz</i>	23
<i>Çeviri üzerine bir not</i>	25
<i>Teşekkür</i>	27
Giriş	29
Başlangıç Düşünceleri	29
Değer Bağımsızlığı	46
Değer İlişkisi	60
Değer Analizi	81
İdeal tip	95
Politika ve Bilim	106
Bölüm 1: Bilimsel İncelemenin Konusu Olarak Değerler: Değer Bağımsızlığı	119
Weber'in değer bağımsızlığı talebinin dışsal bağlamı	121
En genel hâliyle ilke ve öncülleri	126
İlkenin mantıksal öncülleri	130
İlkenin çok daha spesifik biçimi	149
İlkenin uygulanması	187
Bölüm 2: Bilimsel İncelemenin Bir Önkoşulu Olarak Değerler:	
Değer İlişkisi	202
Öncüler	205
Max Weber ve modern sosyal bilime açılan kapı	226

Bölüm 3: Bilimsel İncelemenin Nesnesi Olarak Değerler:	
Değer Analizi	292
Aksiyolojik değer analizi	296
Teleolojik değer analizi	315
Birleşik değer analizi	324
“Açıklayıcı” değer analizi	333
Değer çatışması	335
 Bölüm 4: Bilimsel İncelemenin Aracı Olarak Değerler: İdeal Tip	358
Merkezi ilke	360
Kavramsal boyut: ideal tip ve değer ilişkisi	362
Moviyaşyonel boyut: ideal tip ve değer analizi	376
Kestirimci boyut: ideal tip ve politika	403
 Bölüm 5: Değerler ve Bilimsel İncelemenin Tamamlayıcı İlişkisi:	
Politika ve Bilim	407
Öncüller	408
Çatışma olarak politika	413
Güç çatışması olarak politika	416
İnanç etiğı ve sorumluluk etiğı	425
İnanç etiğı, sorumluluk etiğı ve politik etik	440
 <i>Bibliyografya</i>	465
<i>İsim dizini</i>	479
<i>Konu dizini</i>	485

Kısaltmalar Listesi

Max Weber'in Eserleri

Almanca Başlıklar

MWG	<i>Max Weber Gesamtausgabe</i> , Tübingen: Mohr
GARS I/II	<i>Gesammelte Aufsätze zur Religionssoziologie I-II</i> (1920/21), Tübingen: Mohr/Siebeck
GASS	<i>Gesammelte Aufsätze zur Soziologie und Sozialpolitik</i> (1988 (1924)), Tübingen: Mohr
GAW	<i>Gesammelte Aufsätze zur Wissenschaftslehre</i> (1968 (1922)), (3rd edition, ed. Johannes Winckelmann), Tübingen: Mohr
GPS I	<i>Gesammelte politische Schriften</i> (1921), (1st edition, ed. Marianne Weber), Tübingen: Mohr
GPS	<i>Gesammelte politische Schriften</i> (1971 (1921)), (3rd edition, ed. Johannes Winckelmann), Tübingen: Mohr
JB	<i>Jugendbriefe</i> (1936) (ed. Marianne Weber), Tübingen: Mohr/ Siebeck
PE I	<i>Die protestantische Ethik</i> (1965 (1920)), (ed. Johannes Winckelmann), München/Hamburg: Siebenstern

PE II	<i>Die protestantische Ethik II. Kritiken und Antikritiken</i> (1968), (ed. Johannes Winckelmann), München/Hamburg: Siebenstern
WG	<i>Wirtschaft und Gesellschaft. Grundriss der verstehenden Soziologie</i> (1976 (1921)), (5th edition, ed. Johannes Winckelmann), Tübingen: Mohr

İngilizce Başlıklar (çeviriler)

BW	<i>The Protestant Ethic and the "Spirit" of Capitalism</i> (2002) (eds, translation, introduction Peter Baehr and Gordon C. Wells), London/New York: Penguin Books
ES	<i>Economy and Society</i> (1968), (eds Guenther Roth and Claus Wittich), New York: Bedminster Press
EssW	<i>The Essential Weber. A Reader</i> (2004), (ed. Sam Whimster), London/New York: Routledge
FMW	<i>From Max Weber</i> (1948), (eds, translation, introduction H.H. Gerth and C.W. Mills), London: Routledge
LSPW	<i>Weber. Political Writings</i> (1994), (eds, introduction Peter Lassman and Ronald Speirs, translation Ronald Speirs), Cambridge: Cambridge University Press
MSS	<i>The Methodology of the Social Sciences</i> (1959), (eds, translation Edward A. Shils and Henry A. Finch), New York: The Free Press
ORK	<i>Roscher and Knies. The Logical Problems of Historical Economics</i> (1975), (translation, introduction Guy Oakes), New York: The Free Press
OSt	<i>Critique of Stammerer</i> (1977), (translation, introduction Guy Oakes), New York: The Free Press

Makaleler

İngilizce başlıklardan sonra yer alan kısaltmalar, metinde kısaltılmış referansların atıfta bulunduğu “standart” çevirilerdir (bkz. Önsöz, s. 25-26). Almanca başlıklardan sonra gelen kısaltmalar ise “standart” Almanca baskılara ve aynı zamanda, uygun olan yerlerde, eserin içinde bulabileceğiniz *Gesamtausgabe* cildine işaret etmektedir.

Äusserungen içinde

Memorandum “Memorandum”
“Gutachten” (1913) (*Äusserungen*, s. 147-86)

GARS I içinde

Protestant Ethic “The Protestant Ethic and the ‘Spirit’ of Capitalism” (*BW*, s. 1-202) “Die protestantische Ethik und der Geist des Kapitalismus” (1904-05) (*GARS I*, s. 17-206)

Interm.Refl.

“Intermediate Reflection” (*FMW*, s. 323-59)
“Zwischenbetrachtung” (1916) (*GARS I*, s. 536-73) (*MWG I/19*, s. 479-522)

GASS içinde

Socialism “Socialism” (*LSPW*, s. 272-303)
“Der Sozialismus” (1918) (*GASS*, s. 492-518)
(*MWG I/15*, s. 599-633)

GAW içinde

Categories “On Some Categories of Interpretative Sociology”
“Über einige Kategorien der verstehenden Soziologie” (1913) (*GAW*, s. 427-74)

Crit.Stud.

“Critical Studies in the Logic of the Cultural Sciences” (*MSS*, s. 113-88)

	“Kritische Studien auf dem Gebiet der kulturwissenschaftlichen Logik” (1906) (GAW, s. 215-90)
<i>Energ.Th.Cult.</i>	“‘Energetic’ Theories of Culture” “‘Energetische’ Kulturtheorien” (1909) (GAW, s. 400-26)
<i>Marg.Util.</i>	“The Theory of Marginal Utility and the ‘Fundamental Psycho-Physical Law” “Die Grenznutzlehre und das ‘psychophysische Grundgesetz” (1908) (GAW, s. 384-99)
<i>Objectivity</i>	“‘Objectivity’ in Social Science and Social Policy” (MSS, s. 49-112) “Die ‘Objektivität’ sozialwissenschaftlicher und sozialpolitischer Erkenntnis” (1904) (GAW, s. 146-214)
<i>Roscher and Knies</i>	“Roscher and Knies and the Logical Problems of Historical Economics” (ORK, s. 53-281) “Roscher und Knies und die logischen Probleme der historischen Nationalökonomie” (1903-06) (GAW, s. 1-145)
<i>Roscher</i>	“Roscher’s ‘Historical Method” (ORK, s. 55-91, 210-36) “Roschers ‘historische Methode” (1903) (GAW, s. 3- 42)
<i>Knies I</i>	“Knies and the Problem of Irrationality” (ORK, s. 93-163, 236-62) “Knies und das Irrationalitätsproblem” (1905) (GAW, s. 42-105)

Knies II “Knies and the Problem of Irrationality II” (*ORK*, s. 163-207, 262-81) “Knies und das Irrationalitätsproblem II” (1906) (*GAW*, s. 105-45)

(Son üç makale *Roscher ve Knies* ve son iki makale ise *Knies I-II* başlığı olarak birlikte alıntılanmıştır.)

Sc. Voc. “Science as a Vocation” (*FMW*, s. 129-56)
“Wissenschaft als Beruf” (1919) (*GAW*, s. 582-613) (*MWG I/17*, s. 71-111)

Stammler “R. Stammler’s ‘Refutation’ of the Materialist Conception of History” (*OST*, s. 59-143, 174-79)
“R. Stammlers ‘Überwindung’ der materialistischen Geschichtsauffassung” (1907) (*GAW*, s. 291-359)

Stammler Postscript “Postscript to R. Stammler’s ‘Refutation’ of the Materialist Conception of History” (*OST*, s. 145-74, 179-82)
“Nachtrag zu dem Aufsatz über R. Stammlers ‘Überwindung’ der materialistischen Geschichtsauffassung” (1922) (*GAW*, s. 360-83)

Types Leg. Rule “The Three Pure Types of Legitimate Rule” (*EssW*, s. 133-45)
“Die drei reinen Typen der legitimen Herrschaft” (1922) (*GAW*, s. 475-88)

Value Freedom “The Meaning of ‘Ethical Neutrality’ in Sociology and Economics” (*MSS*, s. 1-47)
“Der Sinn der ‘Wertfreiheit’ der soziologischen

und ökonomischen Wissenschaften" (1917)
(GAW, s. 489-540)

GPS içinde

Const.Dem.Russia "On the Situation of Constitutional Democracy in Russia" (*LSPW*, s. 29-74)
"Zur Lage der bürgerlichen Demokratie in Russland" (1906) (*GPS*, s. 33-68) (*MWG I/10*, s. 86-279)

Inaugural Lecture "The Nation State and Economic Policy" (*LSPW*, s. 1-28)
"Der Nationalstaat und die Volkswirtschaftspolitik" (1895) (*GPS*, s. 1-25) (*MWG I/4* (2), s. 543-74)

Parl.Gov. "Parliament and Government in Germany under a New Political Order" (*LSPW*, s. 130-271)
"Parlament und Regierung im neugeordneten Deutschland" (1918) (*GPS*, s. 306- 443) (*MWG I/15*, s. 432-596)

Pol. Voc. "The Profession and Vocation of Politics" (*LSPW*, s. 309-69)
"Politik als Beruf" (1919) (*GPS*, s. 505-60) (*MWG I/17*, s. 157-252)

Pres.Reich. "The President of the Reich" (*LSPW*, s. 304- 308)
"Der Reichspräsident" (1919) (*GPS*, s. 498-501) (*MWG I/16*, s. 220-24)

Pseudo-Const. "Russia's Transition to Pseudo-Constitutionalism"
"Russlands Übergang zum Scheinkonstitutiona-

lismus" (1906) (GPS, s. 69- 111) (MWG I/10, s. 293-679)

Suffr.Dem.Germ. "Suffrage and Democracy in Germany" (LSPW, s. 80-129) "Wahlrecht und Demokratie in Deutschland" (1917) (GPS, s. 245-91) (MWG I/15, s. 347-96)
Two Laws "Between Two Laws" (LSPW, s. 75-79)
"Zwischen zwei Gesetzen" (1916) (GPS, s. 142- 45) (MWG I/15, s. 95-98)

Yayınlanmış mektuplar

MWG II/5-II/8 Max Weber Gesamtausgabe, Letters 1906-14

Mektupların Arşiv Referansları

BA	Bundesarchiv (Koblenz)
BSB	Bayerische Staatsbibliothek (Munich)
GstA I	Geheimes Staatsarchiv Preussischer Kulturbesitz, Hauptabteilung I (Berlin)

Mektuplar, Düsseldorf'taki Max Weber Merkezi'nde bulunan transkriptlerden alıntılandığı durumlarda, orijinaline yapılan referansı (Düss) ibaresi takip eder.

Diğer Kısaltmalar

<i>Archives</i>	<i>Archives of Social Science and Social Policy</i> Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik
-----------------	---

<i>Äusserungen</i>	Äusserungen zur Werturteilsdiskussion im Ausschuss des Vereins für Sozialpolitik (1913). Sınırlı sa-
--------------------	--

yıda basılmıştır. Nau (ed.) (1996), s. 147-86'da yeniden basılmış ve alıntılanmıştır.

<i>Association</i>	<i>Association for Social Policy Verein für Sozialpolitik</i>
<i>Limits</i>	Rickert, Heinrich (1902), <i>Die Grenzen der naturwissenschaftlichen Begriffsbildung</i> , Tübingen: Mohr/Siebeck Rickert, Heinrich (1986 (1929) 5. baskı)'de eserin tamamı çevrilmemiştir), <i>The Limits of Concept Formation in Natural Science</i> (çevirmen Guy Oakes), Cambridge: Cambridge University Press
<i>Society</i>	<i>German Sociological Society Deutsche Gesellschaft für Soziologie</i>

Dizi Editörünün Önsözü

Klasik Sosyolojiyi Yeniden Düşünmek adlı serimizin üçüncü cildinde, “kurucular üçlüsü”nün üçüncüsüne, Max Weber’e geliyoruz; insan buna “sonuncusu ama asla en önemsizi değil” diye eklemeye bulunmak istiyor. Bir zamanlar kurucu *babaların* bir üçlü olduğu söylenirdi; dışlayıcı dilden kapsayıcı dile doğru geçişin gerçekleşmesiyle, klasik sosyoloji çalışmalarını olumlu yönde etkileyen ve bu geleneği yeniden düşünme çabalarımız için de bağlam sağlayan entelektüel değişimin en azından küçük bir göstergesini kaydedebildiğim için mutluyum. Bu noktaya daha sonra tekrar döneceğim.

Serinin ilk cildi Karl Marx’ı William Booth ile birlikte ele alırken, ikinci cilt Durkheim ile ilgiliydi. Klasik kanonu neyin oluşturduğu ya da oluşturması gerektiği konusunda belli ölçüde tartışmalar süregelse de, Marx, Weber ve Durkheim’in isimleri bu panteonun merkezinde yer almaya devam etmiş ve bu isimlerin konumlarını kaybetmeleri pek olası görülmemiştir. Bu nedenle, bu isimlerin çalışmalarını ve bağlamlarını eleştirel analize tabi tutmaya devam etmek önemlidir. Bu üç isim lisans ve lisansüstü derslerde, ders kitaplarında ve akademik çalışmalarda o kadar sık tekrarlanır ki, sosyologlara bu yapının uzun bir gelişim sürecinin sonu olduğunu göstermek ol-

dukça sarsıcı bir deneyim hâline gelir. 1930’larda sosyolojiye başlayan bir öğrenci, disiplinin bu şekilde yapılandırıldığını fark edemezdi. Bu tarih, sürekli analiz edilmeye değer ve pek çok çerçevede etkililiğini devam ettirmektedir.

Günümüzde, klasik sosyolojinin yeniden düşünülmesi ayrıca “kanonik” meselelerle ilgili tartışmaları da içermektedir: Marx, Weber ve Durkheim’in yanına başka kimler eklenebilir? Bir zamanlar bir kadın ya da siyahi akademisyenin perspektifi üzerinden modernite analizine yapılan katkılar göz ardı edilirken bunun son zamanlarda disiplinin tarihinde daha merkezi bir yer hak ettiği savunulmuş ve özellikle Amerika Birleşik Devletleri’ndeki bazı geleneklerde Charlotte Perkins Gilman ve William Dubois’nin çalışmaları artık neredeyse hiç sorgulanmaz hâle gelmiştir. Hatta şimdilerde daha birçok isim ve eser araştırılmaya devam etmekte. Elbette bu tür bir çabanın motivasyon kaynağının bir kısmı ticaridir, ancak klasik sosyolojiyi yeniden düşünme dürtüsüne katkıda bulunan pek çok faktör de göz ardı edilmemelidir.

Belki daha az görünür olmakla birlikte benzer bir biçimde, klasik üçlünün sosyolojik projelerinin merkezi ya da kilit noktası olarak kabul edilen çalışmalar, önceleri teorisyenin sosyolojik önemini kavramak için yeterli kabul edilen bir ya da iki metnin ötesine genişletilmesi sonucu, söz konusu kanon tartışmalı hâle gelmiştir. Örneğin Max Weber’e yönelik artan ilgi artık sadece, *Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhu* ya da *magnum opus* (Hauptwerk) olarak görülen *Ekonomi ve Toplum* ile sınırlı değildir. Daha ziyade, bu metinlerin bizzat kendilerinin metinsel geçmişleri ve tamamlanmamış doğaları göz önüne alındığında, Weber’in yazılarının diğer örneklerinde olduğu gibi, Weber’in projesinin kilidini açacak anahtarı sağlayıp sağlamadıkları sorgulanmakta ve çoğunlukla ana temanın ya da sorunun (“böyle bir şey var diyebiliriz!”) nerede olduğuna dair tartışma-

lar öne sürülmektedir. Bu nedenle akademisyenler Weber'in erken dönem çalışmalarına ya da *Dünya Dinlerinin Ekonomik Etiği* adlı dizisine, *Bir Meslek Olarak Bilim ve Siyaset* adlı konuşmalarına ve hatta ölümünden sonra yayımlanan *Genel Ekonomi Tarihi*'ne dikkat çekmektedir.

Tüm bunlar beni serimizin bu üçüncü cildinin konusuna getirdi: Weber'in metodoloji yazıları. Belki de yukarıda Weber'in diğer metinlerini tanımladığımdan ayrı olarak, bu yazılar yorumcular için cazibesini hiçbir zaman kaybetmemiş ve her ciddi Weber araştırmacısının ilgilenmesi gereken bir çalışma külliyatı olarak önemini korumuştur. Bruun'un da işaret ettiği gibi, metodoloji yazıları Weber'in projesinin ana eksenini ya da sorununu ortaya koymak zorunda değildir: Bu kuruntu bugün birçok uzman tarafından takip edilmekle birlikte, eski ve yeni Weber araştırmaları arasındaki temel farklardan birini oluşturur. Weber'in metodoloji yazıları olarak adlandırılan çalışmalarını anlamamıza, küçük de olsa katkıda bulunmadan geçen bir on yılın yaşanmadığını söylemek, herhalde yanıltıcı olmaz. Gerçekten de elinizdeki çalışma, örneğin daha 1930'larda von Schelling'in veya 1950'lerde Henrich'in yaptığı ilk katkılara haklı olarak saygı duymaktadır. Yakın dönemde bu durum, Wolfgang Schluchter ve Thomas Burger, Guy Oakes, Stephen Turner ve Sven Eliaeson'un yanı sıra Gerhard Wagner'in katkılarıyla sürdürülmüştür: Bu isimlerin tüm çalışmaları Bruun tarafından ele alınmıştır. Bununla birlikte kitaplığımdaki kitaplara baktığımda ya da 1980'lerin ortalarında Oxford Üniversitesi'nde aldığım lisansüstü eğitimimi hatırladığımda, 1970'lerin ilk yarısında Steven Lukes ya da Alan Ryan tarafından verilen Sosyal Bilimler Felsefesi derslerinde incelenen, Weber'in genel itibarıyla sosyolojisi ve özellikle metodolojisi üzerine bir dizi önemli kitabın kaleme alındığını görüyorum. Günümüzde, en azından Birleşik Krallık müfredatında, "Sosyal Bilimler Felsefesi" başlı-

ğıyla pek sık karşılaşılmasına rağmen, piyasada sosyolojik araştırma üzerine güvenilir ve pratik elkitapları oldukça fazladır. Bana öyle geliyor ki, otuz yıl öncesine kadar Weber çalışmalarının doğasında özsel ve niteliksel olarak farklı bir şeyler vardı. Bu açıdan bakıldığında, Hans Henrik Bruun'un, 1972'de yayımlanan çalışmasının yeni baskısının bu kadar büyüleyici olması nedeniyle onu Weber yorumculuğunun modern bir klasiği olarak adlandırmakta tereddüt etmeyeceğim; zira Weber'le mükemmel bir ilişki içinde olan o dönemi aktarmayı başarmakla kalmayıp aynı zamanda bu süre zarfında yaşananları çok çarpıcı şekilde yansıtmıştır. Weber çalışmalarındaki bu değişimi tek bir örnekle göstermek istersek, günümüzde çeviriye ve tefsire gösterilen önemle Weber'in metinlerinin editoryal ve bibliyografik tarihine gösterilen ilgiden bahsedebilirim. Bruun'un çalışmasının bu yeni baskısında, hem Almanca metinlere (veya referanslara) hem de İngilizce çeviriye (Bruun'un kendisinden) yer verilmiştir. Ancak baskılar arasındaki farka dikkat çekirim. 1972'de yapılan eski baskıda sadece Almancaya yer verilmişti. Paradoksal olarak, Weber'in yazılarından yapılan alıntılardaki değişiklik, ilk olarak dilin önemini azaltmak yerine artırmaya ve ikinci olarak, Weber yorumlarını okuyanların bugün dili anlama gereksinimini nasıl kavradıkları, ancak bu, bu kavrayışın Almanca okuyabilme avantajına sahip bazı elit sosyologlarla sınırlı olmadığına işaret etmeye hizmet eder. Bugün Weber'i yeniden düşünmek, onun ne yazdığıyla ve yazdıklarının çağdaş okuyucu kitlesi için aslına nasıl sadık kalınarak anlaşılır hâle getirilebileceğiyle daha yakından ilgilenmeyi gerektirir.

Yukarıdaki yorumlarımın altında yatan ve dizimizin temelini oluşturan fikirlerden bir diğeri de, her neslin sosyolojik mirasını yeniden incelemek zorunda hissettiği anlayışdır zira bu, disipline ve mesleğe başlarken karşılaşıldığı üzere akademisyenin bir disiplin olarak önüne koyduğu, bir şekilde önemli ama artık ciddi bir ilgi

gerektirmeyen klasik teorisyenleri ve metinleri yeniden düşünmeyi içerir. Bu geleneğin klasiklerinin doğru şekilde değerlendirilip değerlendirilmediğine ise ancak ilgili eserleri derinlemesine inceleyen akademisyenler karar verebilir. Öte yandan klasikleri yeniden düşünme motivasyonu, sosyalizasyon sürecinden daha derinlere uzanır. Bu durum daha çok, yeni toplumsal gelişmelerin ve süreçlerin, aynı zamanda yeni teorik fikirlerin ve yaklaşımların, yeni kültürel meseleler, kişisel dönüşümler ve toplumsal meseleler hakkında artan kaygılarla birleşerek, sosyoloji klasikleri hakkındaki klişe ve ikincil bilgileri yetersiz hâle getirmesi gerçeğinden kaynaklanır.

Yukarıda saydığım tüm bu nedenler ve ifade etmeye yer bulamadığım daha birçok nedenden ötürü Hans Henrik Bruun'un bu önemli çalışmasına Önsöz yazmaktan büyük bir mutluluk duyuyorum. Demek istediğim, karşımızda Weber'in metodolojisi konusundaki çalışmalarıyla zamanın ve akademik modanın cilvelerinden "kurtulmuş" usta bir düşünür var. Bruun'un zarif üslubu ve ayrıntılara gösterdiği özenin bizi bir kez daha ikna etmesinin etkisiyle Weber'in metodoloji fikirleri büyük önem kazanır. Bruun, Weber'in kendi zamanının felsefi tartışmaları bağlamındaki en karmaşık fikirlerini bile erişilebilir kılmasının yanı sıra, Weber'in yazılarının karmaşık olmayan yörüngesine ve gelişimine ve (zaman zaman) dolambaçlı ifadesine yakın bir ilgi gösterir. Weber'in metodoloji yazıları, sadece kendisini ve ürettiği eseri anlama çabalarımız açısından değil, aynı zamanda ortaya attığı soruların her görüşten sosyal bilimci ve tarihçi tarafından eleştirel bir yaklaşımla düşünülmesini gerektirdiği için de büyük önem taşır. Bunun da ötesinde Bruun, otuz yılı aşkın bir süre önce üretilmiş bir çalışma üzerinde yeniden düşünebilmek ve bu süreçte, orijinal kitabın ana tefsirini korumak ve Weber çalışmalarını karakterize eden birçok değişken perspektif ve akademik görüş üzerine düşünmek gibi biraz talihli ama takdire şayan bir ko-

numdadır. Başka bir deyişle, klasikleri yeniden düşünmek için yapılması gerekenler sadece yeni nesil Weber akademisyenlerine bırakılmamış, Danimarka diplomatik servisindeki uzun ve başarılı kariyeri boyunca “Weber’i yeniden gözden geçirmeyi” hiç ihmal etmeyen kıdemli bir Weber uzmanı tarafından da üstlenilmiştir.

Prof. David Chalcraft
Cumbria, Haziran 2006